

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р инж. Марио Ганчев Гачев

Матрикс Антена Системс ЕООД

Относно дисертационния труд на маг.инж. Иван Илиев на тема „Аерокосмически дистанционни методи за изследване на радиационната обстановка“ за получаване на научната и образователна степен „доктор“ по докторантска програма в направление Физически науки (Радиофизика и електроника).

1. Актуалност и значимост на дисертационния труд.

Развитието на аерокосмическата техника и по-специално широкото използване на безпилотни летателни средства през последните години, дава възможност за разработване на редица нови приложения за дистанционно изследване и наблюдение на Земята. В тази връзка разработките свързани с дистанционното изследване на радиационната обстановка, обект на дисертационната работа, биха били от голяма практическа значимост при ликвидиране на последствията от радиоактивно замърсяване. Особено внимание заслужава и изследването на възможностите за дистанционно изследване на радиоактивно замърсяване в закрити помещения с помощта на малки безпилотни апарати, без да съществува опасност от облъчване на екипажите, провеждащи изследването. От друга страна идеите изложени в дисертационния труд, свързани с възможностите за използване на малки спътници и рояци от малки спътници в изследване на радиационната обстановка в околземното космическо пространство, също биха могли да представляват голям научен и практически интерес в близко бъдеще, във връзка с планирането на пилотирани мисии. Като се има пред вид казаното по-горе считам, че актуалността и значимостта на предлагания дисертационен труд не будят съмнение. Разработените методи за калибровка, оценка на неопределеността и детайлно планиране на дистанционното изследване на радиоактивно замърсяване имат важно практическо значение.

2. Степен на познаване състоянието на проблема, творческа интерпретация на литературния материал и компетенции на докторанта в областта на предлагания дисертационен труд

Запознавайки се в детайли с предложения дисертационен труд считам, че авторът е придобил и показва необходимата компетентност при справянето с една комплексна научно-приложна разработка, изискваща познания в няколко различни области на физиката и техниката: йонизиращи лъчения, детектори и методи за измерване и калибровка, дистанционни методи за измерване с помощта на летателни апарати, планиране и изследване на неопределеността на измерването, разработката на методи за увеличаване или намаляване на отражателната способност на летателните апарати, както и системен анализ на радиовръзка с космически апарати и определяне на необходимата скорост на предаване на информацията. Свидетелство за това са деветте публикации, представени от автора, между които 3 публикации в материалите на престижни международни конференции. Тези публикации, както и няколкото

цитирания са свидетелство, че постигнатото при разработката на дисертационния труд е добре оценено от специалистите, работещи в тази област.

Проектираните от автора устройства на детектори на радиоактивно излъчване, подходящи за монтиране на малки безпилотни летателни апарати, разработените методики за калибриране и оценка на неопределеността и множеството планирани и проведени експериментални измервания, показват ясно добрата компетентност на автора в областта на дисертационния труд.

Проектирани са устройства и материали, които могат да бъдат използвани за увеличаване или намаляване на отразяващата способност на летателните средства в зависимост от особеностите на тяхната мисия. Тава са отразители и многослойни поглъщащи покрития, чиито свойства са моделирани и симулирани с помощта на специализиран софтуер за електромагнитни симулации. Работата с тези електромагнитни симулатори както и проведените измервания на разработените устройства и материали с помощта на съвременна професионална апаратура, като например векторен анализатор на вериги, също показват високо ниво на техническа компетентност.

Гореописаните компетенции и умения, показани от докторанта, са му дали възможност на постигне по убедителен начин поставените в дисертационния труд цели.

3. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Авторът си е поставил като главна цел да адаптира методите за пилотируеми аеро-гама спектрометрични изследвания към използването им от малки безпилотни летателни средства. Дългогодишният практически опит на автора, както и задълбочените познания за различните типове детектори и практическата организация на провеждане на подобен тип изследвания, са му позволили да предложи подходящи решения за изпълнение на целите на дисертационния труд. Предложените решения са пътвърдени с резултатите от проведените практически изследвания на радиационата обстановка. Особен интерес представляват и оригиналните идеи за използване на рояци от малки спътници за изследване на радиационата обстановка в околземното космическо пространство, като допълнителна функция на разработваните по различни проекти нискоорбитни спътници за високоскоростна Интернет услуга.

4. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертацията съдържа 179 страници, съдържащи значителен брой фигури и таблици. Литературният обзор по темата на дисертацията обхваща 186 литературни източници, което свидетелства за едно задълбочено познаване на съвременното състояние на проблема. Техническото оформяне и подреждане на изложения материал са на добро ниво, което прави работата лесна за четене и възприемане. Основните приноси в дисертацията са съсредоточени в глави II, IV,V,VI,VII и VIII. които се състоят от въвеждаща част, същинска част и анализ на постигнатите резултати . Накрая са обобщени приносите и е приложен списък на публикациите, свързани с дисертационния труд.

5. Дефиниция на по-важните приноси

Като цяло приемам справката на автора за приносните претенции в дисертацията.

Като най-съществен принос считам разработените методики и апаратура за извършване на дистанционни наблюдения на радиационната обстановка с помощта на малки безпилотни летателни средства, методите за калибровка и оценка на неопределеността.

Оригинален принос е идеята за извършване на изследвания на околоземната радиационна обстановка, като вторична функция на планираните в близко бъдеще рояци малки комуникационни спътници, както и проведените изследвания, доказващи нейната практическа реализуемост.

По своя характер изброените по-горе приноси имат научно- приложен характер и представляват интерес за практиката в областта дистанционното изследване на радиационната обстановка.

6. Оценка на степента на личното участие на дисертанта в приносите и преценка на публикациите по дисертационния труд

Резултатите получени по време на работата върху дисертационния материал са отразени в 9 публикации, 2 от които самостоятелни. Личното участие на автора в цитираните публикации и приносните претенции, цитирани в дисертацията, не будят съмнение. Изложените изследвания в предлагания дисертационен труд показват ясно голяма компетентност на автора в теоретичен и практически аспект по темата на дисертацията.

7. Заключение

Разглеждайки докторската степен като образователно-научна считам, че предоставената ми за мнение работа съдържа достатъчен и дисертабилен материал.. Считам, че дисертанта е положил необходимият труд, старание и компетентност за постигане на поставените цели и е представил една добре оформена и балансирана работа. Приемам приносите дефинирани от автора, които се потвърждават и от направените публикации.

В заключение считам, че дисертационният труд на тема „Аерокосмически дистанционни методи за изследване на радиационната обстановка“ може да бъде представен за защита.

18.10.2019 г

София

Съставил мнението:

доц. д-р. инж. Марио Гачев

